

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**PRAVNI USTROJ UDRUGA S PRIMJEROM
VATROGASNE UDRUGE**

Mentor:

Dr. sc. Ratko Brnabić

Student:

Mario Sekelez (4136381)

Split, rujan, 2016.g.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. OPĆENITO O UDRUGAMA SA SVOJSTVOM PRAVNE OSOBE	4
2.1 Definicija i pojam udruga.....	4
2.2 Financiranje udruga.....	6
2.3 Uloga udruga u EU.....	9
3. PREGLED ZAKONA O UDRUGAMA	11
3.1 Pravni okvir djelovanja udruga.....	11
3.2 Novi zakon o udrugama.....	12
4. TIJELA UDURGE	14
4.1 Skupština udruge.....	14
4.2 Osoba ovlaštena za zastupanje.....	16
5. PRAVA I OBVEZE UDRUGE	17
5.1 Tumačenje zakona.....	18
5.2 Načela djelovanja udruge.....	19
6. PRIMJER PRAVNOG USTROJA DVD LOVREĆ	20
6.1 o DVD – u Lovreć.....	20
6.2 Ustroj DVD Lovreć.....	23
7. VOLONTIRANJE	24
7.1 Pružanje usluga.....	24
7.2 Poslovi i aktivnosti koji se ne smatraju volontiranjem.....	25
7.3 Zakonsko određenje pojma volonter.....	25
7.4 Organizator voloniranja.....	26
7.5 Načelo zabrane iskorištavanja volontera i odgoj za volontiranje.....	27
8. ZAKLJUČAK	29
LITERATURA	31

1. UVOD

U ovom radu obradit će se *pravni značaj i položaj udruga s pravnom osobnošću te njihova odgovornost u svezi s obvezama istih*. Konkretna tematika obradit će se na primjeru dobrovoljnog vatrogasnog društva (DVD Lovreć). Udruga je trajno organizirano, privatnopravno povezivanje osoba koje slijede zajednički cilj a nastaje pravnim poslom¹.

Zakon o udrugama Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 88/01, 11/02, dalje - ZU) udругu (engl. association, njem. Verband, Verein, franc. association) definira kao svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, te ekološka, humanitarna, informacijska, kulturna, nacionalna, pronatalitetna, prosvjetna, socijalna, strukovna, športska, tehnička, zdravstvena, znanstvena ili druga uvjerenja i ciljeve, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja (ZU, čl. 2. st. 1.)

Kao prvi bitni element ističe se činjenica da je udruga onaj oblik udruživanja koji nastaje kao rezultat dobrovoljnog i slobodnog udruživanja više osoba-ovlaštenika prava na udruživanje.

Ciljevi ovog završnog rada usmjereni su na sagledanje pravnog značaja udruga s pravnom osobnošću te njihova odgovornost u svezi s obvezama. Završni rad je podijeljen na nekoliko cjelina pritom koristeći metode kompilacije, metode deskripcije, deduktivne metode, metode specijalizacije, kao i komparativne metode. U uvodnom dijelu se opisuje općenito udruga kao oblik udruživanja, njeno definiranje, aspekti oblika udruživanja, ciljevi, registracija i financiranje istih. U sljedećem dijelu rada je detaljno opisan zakonski okvir koji određuje djelovanje udruga, tijela udruge i obveze. Završni dio rada donosi odgovor na pitanja obveza i odgovornosti udruge, na konkretnom primjeru dobrovoljnog vatrogasnog društva.

¹ *Schmidt, K.*, Gesellschaftsrecht, 4. Auflage, Köln – Berlin – Bonn – München, 2002, str. 659.

1. OPĆENITO O ODRUGAMA

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih odnosno pravnih osoba koje se radi zaštite svojih probitaka ili zauzimanja za opće interese, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja određuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja².

Osnivanje i djelovanje udruga u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o udrugama (Narodne novine 88/2001/),. isti Zakon izmijenjen je u listopadu 2014 (NN74/2014).

2.1 Definicija i pojam udruga

Hrvatski pravni poredak dopušta i djelovanje potpuno neformalnih udruga, npr. različitih oblika ad hoc građanskih inicijativa za koje nije potreban nikakav formalni postupak osnivanja i uređenje unutarnjih odnosa, hoće li se udruga registrirati i time steći svojstvo pravne osobe, ovisi o volji osnivača.

Udrugu mogu osnivati najmanje tri osnivača, i to poslovno sposobne fizičke i pravne osobe, kako domaće tako i strane. Osnivači mogu biti samo fizičke osobe, samo pravne osobe ili fizičke i pravne osobe zajedno.

Udruga je, konačno, i organizacijska jedinica. Nužnost postojanja, makar i minimalne, organizacijske strukture potrebna je radi razlikovanja udruge od, primjerice, građanske inicijative (koja se, nota bene, može transformirati u udrugu), odnosno osoba jednokratno okupljenih na određenom javnom skupu. Osim rečenog, konkretni minimum organiziranosti unutar udruge mora postojati relativno trajno jer se u suprotnom također radi o sporadičnom okupljanju više osoba.

U tom je smislu udruživanje izraz autonomnog podvrgavanja zasebnom normativnom poretku kreiranom unutar udruge.

Žele li imati pravnu osobnost, udruge se upisuju u Registar udruga Republike Hrvatske koji vode uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba kojima se, ovisno o sjedištu udruge, podnosi zahtjev za upis u Registar.

² Narodne Novine, Zakon o udrugama 74/2014

Registrirana udruga, koja registracijom dobiva status pravne osobe, stječe određena prava koja neregistrirane udruge nemaju:

- u pravnom prometu odgovara za obveze koje je preuzela samo svojom imovinom, a ne i imovinom svojih osnivača,
- ima pravo natjecanja za financiranje svojih projekata iz sredstava državnoga proračuna ili proračuna jedinica lokalne samouprave te ,
- pravo uživanja eventualnih poreznih olakšica

U svibnju 2013. U Registru udruga bilo je više od 49.000 udruga. Registrirane udruge moraju se upisati i u Registar neprofitnih organizacija, koji je ustrojen 2009. godine i vodi ga Ministarstvo financija.

U svibnju 2013. godine u Registru neprofitnih organizacija bilo je 21.318 udruga³.

Udruge kao najbrojnije organizacije civilnog društva imaju višestruku ulogu u svakom društvu. One ravnopravno sudjeluju u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva, one su korektiv vlasti te veza između građana i javnog sektora. Objedinjujući načela neprofitnosti, samoorganiziranosti i transparentnosti te priznavanja volonterskog rada, ali i poduzetništva, udruge potiču građane , privatni i javni sektor (prije svega državu) na suradnju u provedbi inicijativa za opće dobro.

Udruge svoje ciljeve ostvaruju različitim zadaćama i aktivnostima (djelatnostima) u rasponu od zagovaračkih udruga, koje se bore za prava socijalno ugroženih i manjinskih skupina, preko socijalnih i javnih usluga od općeg interesa na području obrazovanja, zdravlja i socijalne skrbi pa sve do savjetodavnih uloga pri oblikovanju javnih politika, što se očituje u aktivnom djelovanju udruga u donošenju i provedbi pojedinih zakona , nacionalnih programa i strategija.

³ Registar udruga Republike Hrvatske; Podaci za 2013. godinu

2.2 Financiranje udruga

Ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom udruga financira iz članarina, dobrovoljnih priloga, donacija i darova, obavljanjem prihodovnih djelatnosti prihodima od imovine.

Udruge se mogu financirati sredstvima iz javnih izvora, na način da ispune kriterije, mjerila i postupke financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro sukladno Odredbi⁴.

Sredstva iz javnih izvora su:

- državni proračun (uključujući i sredstva od igara na sreću)
- proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- javni fondovi i prihodi javnih trgovačkih društava i drugih javnih institucija
- fondovi Europske unije
- inozemni javni izvori

Kao davatelj financijskih sredstava udruzi javiti se mogu:

- nadležna državna tijela (ministarstva, Vladini uredi)
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- druge javne institucije
- trgovačka društva u vlasništvu RH i JLPS
- druge pravne osobe kada iz javnih izvora financiraju programe i projekte udruga, doniraju sponzoriraju udruge

Davatelj financijskih sredstava koji nema odgovarajućih organizacijskih kapaciteta i ljudskih resursa za primjenu osnovnih standarda financiranja programa i projekata, sve ili pojedine elemente postupka financiranja na temelju posebnog sporazuma provodi u suradnji s drugim davateljima financijskih sredstava, odnosno institucijama koje imaju raspoložive organizacijske i ljudske resurse⁵.

⁴ Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (Narodne novine 26/15).

⁵ Novi Normativni okvir za djelovanje udruga, Vesna Lendić Kasalo; Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Udruge je potrebno financirati iz javnih izvora iz razloga što iste pružaju usluge koje država ili lokalna zajednica nisu razvijale i to najčešće uz manje troškove, jednaku kvalitetu, uključivanje volontera i/ili zapošljavanje stručnjaka te doprinos razvoju društvenog kapitala.

Sredstva iz javnih izvora udruge može dobiti prijavom na javne pozive i natječaje za financiranje općekorisnih programa i projekata udruge iz državnog ili lokalnih proračuna ili fondova Europske unije, prijavom na javne pozive i natječaje za institucionalnu podršku radu udruge, kao i obavljanjem djelatnosti koje su posebnim zakonima definirani kao javne potrebe u određenom području (sportu, kulturi, tehničkoj kulturi, humanitarnom djelovanju i sl.)

Udruge svoje financijsko poslovanje vode sukladno propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija, a financijske izvještaje obvezne su predavati one udruge čiji su prihodi ili imovina posljednje tri godine bili jednaki ili veći od 100 tisuća kuna, a novoosnovane udruge najmanje prve tri godine svog djelovanja.

Transparentnost i otvorenost izvještavanja o dodijeljenim financijskim sredstvima za projekte i programe organizacija civilnog društva iz državnog proračuna i drugih javnih izvora važne su sastavnice jačanja sustava fiskalne odgovornosti, ali i doprinos osnaživanju povjerenja javnosti u rad državnih i lokalnih tijela, kao i u rad organizacija civilnog društva koje provode projekte i programe od interesa za opće dobro u Republici Hrvatskoj.

U svibnju 2013. godine u Registru neprofitnih organizacija bilo je upisano 12.300 udruge koje su bile obvezne predavati financijska izvješća.

Tablica 1: Broj udruga u RH po županijama u odnosu na broj stanovnika i donacije iz proračuna županija, gradova i općina

Broj udruga u Republici Hrvatskoj po županijama u odnosu na broj stanovnika i donacije iz proračuna županija, gradova i općina

Županija	Broj stanovnika prema popisu stanovništva 2011.	Broj registriranih udruga na dan 22. svibnja 2013.	% udruga u županiji u odnosu na ukupan broj udruga	Broj stanovnika na 1 udruhu	Iznos financijskih sredstava izdvojen za udruge u 2011. godini
Grad Zagreb	792.875	11.474	23%	69	292.422.144,56
Splitsko-dalmatinska	455.242	4.418	9%	103	127.647.587,92
Zagrebačka	317.642	2.890	6%	110	74.615.522,75
Osječko-baranjska	304.899	3.766	8%	81	61.474.734,24
Primorsko-goranska	296.123	3.815	8%	78	98.344.767,12
Istarska	208.440	2.671	5%	78	79.803.610,38
Vukovarsko-srijemska	180.117	1.849	4%	97	28.629.371,97
Varaždinska	176.046	1.732	4%	102	24.003.653,44
Sisačko-moslavačka	172.977	1.788	4%	97	34.944.423,78
Zadarska	170.398	1.475	3%	116	50.568.490,44
Brodsko-posavska	158.559	1.468	3%	108	20.900.640,58
Krapinsko-zagorska	133.064	1.205	2%	110	21.016.038,45
Karlovačka	128.749	1.348	3%	96	28.081.696,21
Dubrovačko-neretvanska	122.783	1.820	4%	67	34.879.605,85
Bjelovarsko-bilogorska	119.743	1.358	3%	88	19.063.125,06
Koprivničko-križevačka	115.582	1.194	2%	97	28.551.983,61
Međimurska	114.414	1.168	2%	98	14.460.447,52
Šibensko-kninska	109.320	1.239	3%	88	19.145.270,08
Virovitičko-podravska	84.586	911	2%	93	14.360.763,25
Požeško-slavonska	78.031	831	2%	94	14.526.622,33
Ličko-senjska	51.022	584	1%	87	11.076.469,06
Ukupno:	4.290.612	49.004	100%	88	1.098.516.968,60

Izvor: Ministarstvo uprave, Registar udruga Republike Hrvatske, 22. svibnja 2013 i Ured Vlade RH za udruge Izvještaji o financiranju programa i projekata udruga iz javnih izvora iz 2011. godine

2.3 Uloga udruga u EU

O važnosti i ulozi udruga i njihovom utjecaju na društvo već smo ranije izložili. U ovaj kontekst važno je uključiti i postojeće članstvo u Europskoj uniji koje postavlja pred Hrvatsku izazov prilagodbe jednako u zakonodavnom smislu koliko i prilagodbe postupcima, uvjetima, standardima koje će cjelokupno društvo morati usvajati i prilagoditi postojećem stanju.

Uloga je udruga u kreiranju politike EU posebno važna u širem europskom upravljanju i važnosti sudioničke demokracije. Europsko odlučivanje ne ovisi samo o europskim institucijama već i o državnim, regionalnim i lokalnim razinama, a organizacije civilnog društva djeluju na tim različitim razinama.

Prema tome je nedvojbeno da dijalog s organizacijama trećeg sektora i udrugama ima presudnu ulogu u europskom upravljanju.

Udruge aktivno sudjeluju u procesima odlučivanja na razini EU dajući doprinos oblikovanju europskih javnih politika kroz suradnju s europskim institucijama⁶.

Interese udruga i ostalih dionika organiziranog civilnog društva na europskoj razini zastupa Europski gospodarski i socijalni odbor, savjetodavno tijelo Europske Unije osnovano još 1958. Udruge iz Hrvatske, kao i predstavnici sindikata i poslodavaca, imaju u tom odboru tri predstavnika.

Udruge su nezaobilazni partneri EU u provedbi razvojnih projekata diljem svijeta. Europska komisija uloži svake godine više od milijarde eura u financiranje projekata i programa razvojne suradnje koju provode udruge.

⁶ Vlada RH, Ured za udruge, 2013

Tablica 2: Financiranje udruga iz fondova Europske unije (u EUR-ima)

Financiranje udruga iz fondova Europske unije (u EUR-ima)

Programi EU iz kojih su financirani projekti udruga

- CARDS 2002. - 2004.
- PHARE 2005. - 2006.
- IPA 2007. - 2011*.
- Programi i inicijative Unije**

Izvor: Ured Vlade RH za udruge

*Programi IPA I. II. i IV. , IPA INFO i Višekorisnička IPA

**Programi i inicijative Unije obuhvaćeni analizom sufinanciranja projekata udruga: Europa za građane, Mladi na djelu, PROGRESS, Zdravstvo, FP7, Leonardo da Vinci, Kultura, ECHO, EIDHR, Program Trilateralala (Slovenija, Mađarska, Hrvatska), INTERREG IIIA-Adriatic.

Izvor: Ured Vlade RH za udruge

Ukupan broj projekata udruga
539

Ukupno iskorištena sredstva iz fondova EU (u EUR-ima)

68.653.036,74

3. PREGLED ZAKONA O UDRUGAMA

U Republici Hrvatskoj stvoren je normativni okvir koji udrugama kao važnom dijelu zainteresirane javnosti omogućuje aktivno sudjelovanje u svim oblicima savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona , drugih propisa i akata.

3.1 Pravni okvir djelovanja udruga

Pravni okvir djelovanja udruga određen je slijedećim zakonima i pravilnicima:

- 1) Zakon o udrugama (NN 74/14)
Zakon stupio na snagu 1. listopada 2014.
Sve udruge dužne su uskladiti svoje statute s ovim Zakonom u roku od godinu dana od stupanja Zakona na snagu (do 1. listopada 2015.)
Cilj donošenja novog Zakona o udrugama:
 - osiguravanje učinkovitog djelovanja udruga sa svojstvom pravne osobe
 - stvaranje preduvjeta za djelotvorno financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj
- 2) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udruga
- 3) Uredba o kriterijima , mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/15)
- 4) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14)

3.2 Novi Zakon o udrugama

Razlozi donošenja novo zakona o udrugama proizašli su naime iz javnog savjetovanja o učincima i izazovima u provedbi Zakona o udrugama iz 2001. održanog 2012. godine.

Zaključeno da je novi Zakon nužan zbog:

- Značajnog koraka u jačanju autonomije u radu udruga, kao privatno - pravnih osoba koje osnivaju i kojima upravljaju njihovi članovi
- temelj za razvoj mjerila, kriterija i postupaka za proračunske dotacije projektima i programima od interesa za opće dobro koje provode udruge

Međutim, nedostatci i nepravilike koje su tada uočene očituju se u nedovoljno jasnim odredbama o upravljanju udrugom i tijelima udruge, udruživanju udruga u saveze, članstvu, skupštini udruge, poštivanju načela demokratskog zastupanja i demokratskog očitovanja volje članova kod unutarnjeg ustroja udruge, stjecanju i raspodjeli imovine te obavljanju gospodarskih djelatnosti .

Naime, postoje različita tumačenja i neujednačene primjene odredbi Zakona, kako od strane nadležnih registracijskih tijela, tako i samih udruga koje su propustile ta pitanja urediti statutom, čime je bio otvoren prostor za poteškoće i nesporazume u djelovanju udruge, te su uočene neprecizne odredbe o nadzoru.

Razlozi donošenja novog zakona uvjetovali su i :

- nedovoljno razrađeni uvjeti financiranja udruga iz javnih izvora
- različiti standardi u postupanju na državnoj i na lokalnoj razini
- mogućnosti različitih zlouporaba u korištenju sredstava iz javnih izvora nedovoljna javnost, odnosno transparentnost rada udruga kad koriste sredstva iz javnih izvora
- nedostupnost podataka o financijskom poslovanju udruga
- nedovoljno povjerenje građana i javnosti u svrhovitost izravnog i neizravnog financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge

Vlada RH donijela Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Donošenjem uredbe prestao važiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i

projektima udruga te je došlo do usuglašavanja postupaka financiranja iz domaćih izvora s procedurama dodjele sredstava iz fondova Europske unije (uređene Zajedničkim nacionalnim pravilima za provedbu projekata i programa iz strukturnih fondova EU).

Uredbom se uređuje tko su obveznici primjene Uredbe, preduvjeti koje mora osigurati davatelj financijskih sredstava, financijska sredstva, organizacijski kapaciteti, ljudski resursi.

Nadalje, Uredba uređuje osnovne standarde i postupke financiranja, ugovaranja i praćenja provedbe projekata i programa od interesa za opće dobro iz javnih izvora koje mora primjenjivati davatelj financijskih sredstava, mjerila koja trebaju ispunjavati udruge koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro, nadležnosti i aktivnosti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske u koordinaciji praćenja financiranja programa i projekata za opće dobro koje provode udruge, izradu Priručnika za postupanje u primjeni Uredbe s oglednim primjerima natječajne dokumentacije, savjetovanje i edukacija davatelja sredstava na svim razinama te izradu godišnjeg izvještaja o financiranju programa i projekata udruga iz javnih izvora i primjeni Uredbe.

Očekivanja od primjene novog normativnog okvira za djelovanje udruga su: kvalitetniji nadzor nad radom udruga u svrhu sprječavanja moguće zlouporabe udruga, odnosno onemogućiti one koji za svoje poslovne potrebe zloupotrebljavaju pravni status udruge, omogućiti nesmetano obavljanje gospodarskih djelatnosti udruga odnosno socijalnog poduzetništva.

Isto tako, od primjene novog normativnog okvira za djelovanje udruga očekuje se koordinirano, stručno i odgovorno djelovanje svih tijela nadležnih za primjenu Zakona (Ministarstva uprave, ureda državne uprave u županijama, Ministarstva financija i Porezne uprave, Ureda za udruge, resornih središnjih tijela državne uprave u čijoj su nadležnosti ciljevi i djelatnosti udruga, kao i pravosudnih tijela), djelotvornije financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj te veća odgovornost udruga za zakonito, demokratsko i transparentno funkcioniranje i konkretni rezultati u autonomnom djelovanju udruga kao najvažnijih i najbrojnijih sastavnica civilnog društva u Republici Hrvatskoj.

4. TIJELA UDRUGE

Tijela udruge definirana su i određena Zakonom o udrugama (NN 74/14) člankom 16.

Djelovanje udruge temelji se na načelu demokratskog ustroja, što znači da udrugom upravljaju članovi na način da unutarnji ustroj udruge mora biti zasnovan na načelima demokratskog zastupanja i demokratskog načina očitovanja volje članova (članak 8. Zakona).

4.1 Skupština udruge

Udruga mora imati skupštinu i najmanje jednu fizičku osobu ovlaštenu za zastupanje udruge, iako ih može imati i više⁷.

Statutom se može utvrditi drukčiji naziv skupštine kao najvišeg tijela udruge, a udruga je samostalna u određivanju naziva tijela osobe ovlaštene za zastupanje (primjerice, predsjednik, direktor, voditelj, koordinator i slično).

Osim skupštine, statutom udruge se mogu (ali i ne moraju) utvrditi i druga tijela udruge. Radi se o upravnim (izvršnim), nadzornim i drugim tijelima udruge (primjerice, upravni odbor, izvršni odbor ili izvršni tim, predsjedništvo, koordinacija, nadzorni odbor, tajnik, koordinator projekata/programa i slično).

Tijela upravljanja udrugom, ako ih udruga namjerava imati moraju biti dobro promišljena i razrađena statutom. To se posebno odnosi na način kandidiranja, izbora i opoziva članova udruge u ta tijela, prava, obveze i odgovornosti tijela i njihov međusobni odnos izbjegavajući pritom situacije u kojima jedna osoba obnaša funkcije i ima prava, obveze i odgovornosti zbog kojih može doći do sukoba nadležnosti ili uloga u organizaciji odnosno u sukob interesa.

Ta bi tijela trebala biti odraz stvarnih potreba organizacije za učinkovitim, transparentnim i odgovornim djelovanjem posebice vodeći računa o dobrom upravljanju udrugom. „Dobro upravljanje predstavlja transparentan način donošenja odluka u kojem vodstvo neprofitne organizacije na učinkovit i odgovoran način usmjerava resurse i upravlja temeljem zajedničkih vrijednosti“ (više o dobrom upravljanju u udrugama dostupno je u „Priručniku za upravljanje nevladinim organizacijama“ autorice Marilyn Wyatt i „Principi dobrog upravljanja za organizacije civilnog društva u Hrvatskoj“ grupe autora/ica) .

⁷ NN Zakon o udrugama 74/2014

Realno je da nova udruga koju pokreće manji broj osnivača svoj razvoj i djelovanje započinje kroz jednostavniju strukturu, a da se s vremenom i organizacija i organizacijska struktura povećavaju, razvijaju i doraduju kao odraz stvarnog stanja i potreba organizacije i njezinih članova odnosno korisnika.

Sastav i nadležnost skupštine udruge (članci 17. i 18.)

Zakon u članku 13., točka 10., kao obvezni dio Statuta utvrđuje odredbe o:

- tijelima udruge i njihovu sastavu
- načinu sazivanja sjednica
- izboru, opozivu i ovlastima
- načinu odlučivanja i trajanju mandata
- načinu sazivanja skupštine u slučaju isteka mandata.

Skupštinu udruge čine svi članovi udruge ili njihovi predstavnici izabrani na način propisan statutom udruge. Iznimno, statutom se može odrediti da samo pojedine kategorije članstva (ako je statutom utvrđeno više kategorija članstva) čine skupštinu udruge, odnosno da imaju pravo odlučivanja na skupštini.

Članak 16. uređuje pitanje imenovanja predstavnika pravne osobe, članice udruge u skupštinu udruge.

Skupština nema ograničeni mandat, ali mandat imaju izabrani predstavnici članova u skupštini i taj se mandat propisuje statutom udruge.

Skupština udruge ima prava i obveze koje može statutom staviti u nadležnost drugih tijela: - bira i razrješava osobe ovlaštene za zastupanje, osim ako statutom nije propisano da osobe ovlaštene za zastupanje bira i razrješava drugo tijelo udruge koje bira skupština, - bira i razrješava druga tijela udruge, ako statutom nije drukčije propisano.

Skupština ima prava i obveze koje ne može prenijeti na drugo tijelo udruge: - usvaja statut udruge i njegove izmjene i dopune, - odlučuje o udruživanju u saveze, zajednice, mreže i druge oblike povezivanja udruge - usvaja plan rada i financijski plan za sljedeću kalendarsku godinu i izvješće o radu za prethodnu kalendarsku godinu, - usvaja godišnje financijsko izvješće, - odlučuje o promjeni ciljeva i djelatnosti, gospodarskih djelatnosti, prestanku rada i raspodjeli preostale imovine udruge, - donosi odluku o statusnim promjenama, - te odlučuje i o drugim pitanjima za koja statutom nije utvrđena nadležnost drugih tijela udruge.

Novi Zakon detaljnije i preciznije utvrđuje sastav i nadležnost skupštine udruge. To se posebno odnosi na mogućnost uvođenja „predstavničkog sustava“ odnosno mogućnost da članovi udruge izaberu svoje predstavnike koji će činiti skupštinu.

Također, izrijekom se navodi i mogućnost razlikovanja „punopravnih“ članova, odnosno onih koji imaju pravo odlučivanja na skupštini, od drugih kategorija članstva koja nemaju sva ili jednaka prava (primjerice, podupiruće ili počasno članstvo, maloljetnici i sl.).

Također, novi Zakon izrijekom navodi nadležnost (prava i obveze) skupštine koje obvezno moraju biti sadržane i u statutu udruge. Uz navedena prava i obveze, u nadležnost skupštine mogu se uvrstiti i druge odredbe. U Zakonu su izrijekom navedena osnovna prava i obveze osobe ovlaštene za zastupanje udruge (članak 19.).

4.2 Osoba ovlaštena za zastupanje udruge (članak 19.)

Sukladno Zakonu, samo punoljetna, poslovno sposobna fizička osoba, ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova, može zastupati udruhu i zaključivati pravne poslove u ime i za račun udruge.

Nadležnosti osobe ovlaštene za zastupanje koje su izrijekom uređene ovim člankom, ne mogu se prenijeti na drugo tijelo udruge.

S druge strane, osoba ovlaštena za zastupanje može izvršavanje pojedinih radnji povjeriti drugom članu udruge ili, primjerice, odvjetniku, temeljem pisane punomoći uz napomenu da time ne prenosi i svoju odgovornost za te radnje.

Osobu ovlaštenu za zastupanje **bira i razrješava skupština**, osim ako statutom nije propisano da osobe ovlaštene za zastupanje bira i razrješava drugo tijelo udruge koje bira skupština (članak 18.).

Osoba ovlaštena za zastupanje ima sljedeća prava i obveze:

- odgovara za zakonitost rada udruge,
- vodi poslove udruge sukladno odlukama skupštine, ako statutom nije drukčije propisano,
- odgovorna je za podnošenje skupštini godišnjeg financijskog izvješća,
- dostavlja zapisnik s redovne sjednice skupštine nadležnom uredu koji vodi Registar udruga,
- sklapa ugovore i poduzima druge pravne radnje u ime i za račun udruge,
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, statutom i aktima udruge.

5. PRAVA I OBVEZE UDRUGE

Unutarnji nadzor uređuje se člankom 42. Zakona o udrugama.

Članovi udruge sami nadziru rad udruge. Ako član udruge smatra da je udruga povrijedila statut ili drugi opći akt udruge, ovlašten je na to upozoriti statutom određeno tijelo udruge odnosno skupštinu, ako statutom nije određeno nadležno tijelo, te zahtijevati da se nepravilnosti otklone.

Članak 42. dodatno uređuje prava člana udruge ako nadležno tijelo udruge ne postupi po njegovu zahtjevu u roku.

Ovim člankom se propisuje da općinski sud (kao sud opće mjesne nadležnosti u građanskim stvarima, a ne županijski sud kao u dosadašnjem Zakonu), treba biti nadležan za tužbu, koja se može podnijeti ako se upozorenje ne razmotri u propisanim rokovima.

5.1 Tumačenje Zakona

Uz unutarnji nadzor nad radom udruge kojeg provode sami članovi, Zakon predviđa i inspekcijski nadzor kojeg obavlja nadležni ured za opću upravu (članak 43.).

Taj se nadzor odnosi na prijavu promjene statuta, naziva, adrese sjedišta, izbor osoba ovlaštenih za zastupanje i prestanak rada ili rabe li u pravnom prometu podaci o promjenama, odnosno postupaju li prema promjenama prije nego što su upisane u Registar udruga, rabe li naziv pod kojim su upisane u Registar udruga, održavaju li sjednice skupštine i dostavljaju li zapisnike s redovnih sjednica skupštine udruge, vode li popis članova udruge na način propisan Zakonom te jesu li prestale djelovati. (Udruga je dužna nadležnim tijelima, kada obavljaju inspekcijski nadzor, dati popis članova na uvid).

Zakon pobliže uređuje i:

- postupak provođenja inspekcijskog nadzora nad radom udruge (članak 44.)
- inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti udruge (članak 45.)
- financijski nadzor (članak 46.)
- upravni nadzor (članak 47.).

5.2 Načela djelovanja Udruge

Načelo neovisnosti - udruga samostalno utvrđuje ciljeve, djelatnosti, područja djelovanja i svoj unutarnji ustroj i samostalno obavlja djelatnosti koje nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom

Djelovanje udruge kao privatno-pravne osobe temelji se na **načelu javnosti** koja se definira statutom u skladu sa Zakonom, a javnost je ostvaruje i kroz:

- javnost podataka koji se upisuju u javno dostupni Registar udruga i
- obvezu podnošenja godišnjeg financijskog izvješća, koji se onda javno objavljuje putem Registra neprofitnih organizacija i registra udruga

Načelo demokratskog ustroja - članovi upravljaju udrugom i unutarnji ustroj udruge mora biti zasnovan na načelima demokratskog zastupanja i demokratskog načina očitovanja volje članova

Načelo neprofitnosti - udruga se ne osniva sa svrhom stjecanja dobiti, ali može obavljati djelatnosti kojima se ostvaruje prihod (gospodarsku djelatnost), sukladno zakonu i statutu

Načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu - udruge slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika kao i u oblikovanju javnog mnijenja te izražavaju svoja stajališta i mišljenja i poduzimaju inicijative o pitanjima od njihova interesa

6. PRIMJER PRAVNOG USTROJA UDRUGE DVD LOVREĆ

Pravni ustroj udruge i njeno djelovanje kao takvo predočit ćemo kroz konkretan primjer dobrovoljnog vatrogasnog društva sa sjedištem u Lovreću.

6.1 O DVD-u Lovreć

Dvd Lovreć –Dobrovoljno vatrogasno društvo Lovreć osnovano je 11.04.1984. godine u prostorijama mjesne zajednice Lovreć. Stanovništvo tog malog mjesta je postalo svjesno da se protiv požara i raznih elementarnih nepogoda mogu najuspješnije obraniti ako ta obrana izlazi iz njih samih, iz njihove sredine, od tada članovi dvd-a časno i odgovorno djeluju na na svojem području te štite i pomažu svojim građanima.

Osobe navedene kao osnivači dvd – a su : Nikolić Ivan pk. Mije, Ujević Petar, Zaradić Jure, Sekelez Marijan (Zdravko), Milinović Marijan (Kalić), Bajić Marko, Mustapić Ljubomir, Bekavac-Basić Marija, Luetić Marica, Ujević Ana, Vučak Dušan (Rade), Milinović Marijan (Gigo), Petričević Josip (Joško)⁸.

Rukovodstvo DVD-a Lovreć (1984.g.)

Predsjedništvo (Izvršni odbor)

Predsjednik: Ivan Nikolić

Tajnik: Petar Ujević

Blagajnik: Tomislav Matković

Članovi: Marijan Sekelez (Zdravko) Jure Zaradić, Marijan Milinović (Kalić), Vučak Dušan (Rade)

Nadzorni Odbor : Marko Bajić, Marija Basić-Bekavac, Frano Zaradić

⁸ Službene stranice Općine Lovreć

Dvd Lovreć nakon 32 godine postojanja je i dalje služi na čast svojim građanima pomaganjem i šticećenjem od svih oblika vremenskih neprilika.

2016. Godine DVD Lovreć ima 31 članova, od toga ima 7 profesionalnih vatrogasaca. Tokom godine društvo djeluje dobrovoljno, a u ljetnim mjesecima od 01.06. – 01.10. zaposleno je 10 sezonskih vatrogasaca (članovi dvd-a).

Ukupan broj godišnjih intervencija DVD Lovreć cca. 150 – 200, od toga 2/3 u ljetnom periodu. Izlazak na intervenciju zimi i u proljeće najčešće podrazumijeva tehničke intervencije (prometna nesreća) i saniranje prometnica nastale vremenskim neprilikama Društvo ne ide na interevencije samo na svom području već dugi niz godina pomaže i okolnim društvima : DVD Zadvarje, JVP Imotski, DVD Zagvozd, ukoliko se radi o požarima većih razmjera , DVD Lovreć sudjeluje u gašenju sa svim društvima Splitsko – dalmatinske županije.

Veliki poticaj radu i napretku društva dao je gospodin Marijan Šimundić “Braco” koji je darivanjem dvaju namjenskih vatrogasnih vozila iz Njemačke (prvo je dovezeno u studenom 1999. godine, a drugo u studenom 2000. godine). Sadašnji predsjednik društva je Tomislav Jelić, a zapovjednik Frano Jelić . Društvo ima tridesetak aktivnih članova.

Društvo ima veliku garažu za smještaj dva vozila i opreme te jednu manju društvenu prostoriju za sastanke i dežurstva.

Društvo danas raspolaže sa slijedećim vozilima:

DVD Lovreć prometna vozila : Džip (Mitsubishi sa ugrađenom pumpom za vodu + tank 300l) Kombi (Citroen – 9 sjedećih mjesta), Golf 5, vozilo za tehničke intervencije marke MAN, navalno vozilo za šumske požare marke Magirus, cisterna MAN(5000 l), cisterna MAN (7000 L)

Ostala oprema : agregati za struju, hidrantska oprema, oprema za civilnu zaštitu, oprema za požare otvorenog prostora, sustavi za komunikaciju. Svjetlosno- zvučna signalizacija, vatrogasna odjeća i obuća, vatrogasne cijevi za intervencije, vatrogasne crpke, ljestve, vatrogasni aparati te osobna odjeća.

DVD Lovreć financira općina Lovreć, Općina Cista Provo te Hrvatske Šume (financiraju 2 sezonska vatrogasca)

Društvo prethodne 3 godine surađuje sa Hrvatske šume (društvo s ograničenom odgovornošću) te u razmaku od 01.06 - 15.09 obavlja protupožarne ophodarske službe ophodarskog pravca „Prpuša“.

Obveze i dužnosti osoba za ophodnju :

- Ophodnju vršiti po ophodarskom pravcu
- Osobitu pažnju posvetiti čuvanju i održavanju opreme za dojavu, svaku neispravnost odmah prijaviti u centralu
- Svaki ophodar dužan je u potpunosti ovladati rukovanjem sredstvima veze i telefonskim brojevima za dojavu
- Svi ophodari dužni su uredno voditi dnevnik (obrasce) ophodarenja
- Svaki ophodar je obvezan dobro se upoznati sa svim nazivima pojedinih brda, vrhova, naselja i drugih objekata u krugu motrenja, kako bi moao dati precizne upute o potencijalnom mjestu izbijanja vatre ili dima
- Ophodar je dužan imati osobnu ispravu radi provjere identiteta od strane inspekcija ili drugih ovlaštenih osoba u kontroli, kao i službenu iskaznicu motriteljsko – dojavne službe⁹.

⁹ Zakon o zaštiti od požara (»Narodne novine«, br. 92/10)

6.2 Ustroj DVD-a Lovreć

Ustroj DVD-a Lovreć određen je Zakonom o vatrogastvu. (NN 139/2014) te Zakonom o udrugama .

Tijela upravljanja Društvom predviđena Statutom su:

- Skupština
- Upravni odbor
- Zapovjedništvo
- Nadzorni odbor

Tablica 3: Ustroj DVD-a Lovreć

Dužnost	Ime i prezime
<i>Predsjednik</i>	Tomislav Jelić
<i>Zapovjednik</i>	Frano Jelić
<i>Zam. predsjednika</i>	Žarko Petričević
<i>Zam. zapovjednika</i>	Frano Frankić
Ostali članovi Upravnog odbora	Svetislav Olujić, Ljubomir Frankić
<i>Predsjednik NO-a</i>	Petar Petričević

Izvor: Općina Lovreć, službeni podaci DVD-a Lovreć

7. VOLONTIRANJE

Volonterstvo (volonterizam, volontiranje) neprofitna je i neplaćena aktivnost kojom pojedinci i pojedinke, samostalno ili u okviru neke grupe ili organizacije, doprinose dobrobiti svoje zajednice ili cijelog društva¹⁰. Volontiranje se javlja u raznim oblicima: od tradicionalnih običaja uzajamne samopomoći do organizovanog djelovanja zajednice u kriznim periodima. Volontiranje uključuje i pokušaje suzbijanja siromaštva i pomoći u sprečavanju i zaustavljanju sukoba.

7.1 Pružanje usluga volontiranja

Volontiranjem se smatra dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za opću dobrobit. Prepoznato je kao humana djelatnost koja doprinosi građenju zajedništva, razvoju tolerancije i poštivanja različitosti te se, sukladno Zakonu o volonterstvu, promiče kao aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 2. (NN 22/13)

(1) Volontiranje se prepoznaje i promiče kao aktivnost ili usluga od interesa za Republiku Hrvatsku koja dovodi do poboljšanja kvalitete života, izgradnje socijalnog kapitala, osobnog razvoja, do aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva.

(2) Volontiranjem se doprinosi društvenom razvoju, građanskom sudjelovanju, socijalnoj koheziji i socijalnom uključivanju.

(3) Volontiranjem se stječu iskustva i razvijaju kompetencije potrebne i korisne za aktivno sudjelovanje u društvu, osobni razvoj i osobnu dobrobit.

(4) Djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske te u neformalnim oblicima učenja potrebno je upoznati s vrijednostima, ulogom i značajem volontiranja, omogućiti im stjecanje iskustva volontiranja, te kroz građanski odgoj i obrazovanje razviti cjelovitu osposobljenost za volontiranje, društvenu solidarnost i aktivno građanstvo.

Iako se svake godine broj volontera povećava, u razdoblju od 2010. do 2012. godine ukupni se troškovi smanjuju, tako da je 2010. godine utrošeno oko 3,5 milijuna kuna, 2011. oko 2,9 milijuna kuna, a 2012. oko 2,8 milijuna kuna. U 2013. godini ukupni su troškovi u porastu i iznose oko 3,8 milijuna kuna. Više od 80% troškova obuhvaća udruge, dok ostalih 20% uključuje druge neprofitne pravne osobe, ustanove, vjerske zajednice, zaklade, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i državna tijela.

¹⁰ Zakon o volonterstvu NN 58/07

7.2 Poslovi i aktivnosti koji se ne smatraju volontiranjem

Članak 5. (NN 22/13)

(1) Volontiranjem se, u smislu ovoga Zakona, ne smatra:

- dobrovoljno obavljanje usluga ili aktivnosti koje su u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske, drugim propisima Republike Hrvatske te preuzetim međunarodnopravnim obvezama,
- obavljanje usluga ili aktivnosti za koje postoji uvjet isplate ili potraživanja novčane nagrade odnosno druge imovinske koristi, a koje se obavljaju bez zasnivanja radnog odnosa,
- obavljanje poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, imaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos,
- stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa uređeno posebnim propisima,
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna ugovorna strana obvezna pružiti drugoj ugovornoj strani na temelju ugovora, osim ugovora o volontiranju,
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedna osoba obvezna pružiti drugoj osobi na temelju zakona ili drugih propisa,
- izvršavanje obveza sukladno sudskim odlukama i presudama,
- obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u obiteljskim, prijateljskim ili susjedskim odnosima.

(2) Obavljanje usluga ili aktivnosti koje se ovim Zakonom smatraju volontiranjem ne uključuje besplatno i nepovratno davanje imovine, novca ili besplatno davanje na uporabu pokretnina i nekretnina.

7.3 Zakonsko određenje pojma volonter

Volonterka ili volonter, prema članku 6. Zakona, je poslovno sposobna osoba koja volontira u Republici Hrvatskoj, odnosno koja volontira u inozemstvu, sukladno važećim nacionalnim i međunarodnim propisima. Maloljetna volonterka ili volonter je osoba mlađa od 18 godina koja volontira u Republici Hrvatskoj. Maloljetna osoba s navršениh 15 godina i starija maloljetna osoba može sklopiti ugovor o volontiranju i volontirati samo uz pisanu suglasnost zakonskog zastupnika.

Strani državljani, nakon reguliranja privremenog boravka, mogu volontirati u Republici Hrvatskoj, s time da se dokaz o opravdanosti privremenog boravka smatra ugovor o volontiranju.

7.4 Organizator volontiranja

- (1) Volontiranje organizira organizator volontiranja.
- (2) Organizator volontiranja u smislu ovoga Zakona može biti udruga, zaklada i fundacija, ustanova i svaka druga pravna osoba iz čijeg osnivačkog akta proizlazi da nije osnovana s ciljem stjecanja dobiti (neprofitna pravna osoba).
- (3) Organizator volontiranja iz stavka 2. ovoga članka volontere može uključivati samo u one aktivnosti koje su usmjerene ka zajedničkoj dobrobiti.
- (4) Državna tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu biti organizatori volontiranja sukladno odredbama ovoga Zakona, drugim propisima i preuzetim međunarodnopravnim obvezama.
- (5) Organizator volontiranja utvrđuje potrebu za uključivanjem volontera, vrstu aktivnosti, odnosno usluga i način i postupke pružanja tih usluga, temeljem programa volontiranja.
- (6) Ustanove kojima je osnivač fizička osoba mogu biti organizatori volontiranja samo u dijelu neprofitnih aktivnosti.
- (7) Pri provođenju programa Europske unije i međunarodnih programa koji se odnose na financiranje programa volontiranja za određivanje pojma organizatora volontiranja mjerodavna su i odgovarajuća programska pravila.

Ugovor o volontiranju

Člankom 26. Zakona uređen je institut ugovora o volontiranju. Ugovor se zaključuje usmeno ili u pisanom obliku. Zaključivanje ugovora o volontiranju u pisanom obliku obvezno je u slučajevima volontiranja povezanog s povećanim rizicima za život i zdravlje volontera, volontiranja stranih državljana u Republici Hrvatskoj te volontiranja državljana Republike Hrvatske u inozemstvu.

Ugovor u pisanom obliku potrebno je zaključiti i kod dugotrajnog volontiranja, kod volontiranja s djecom, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti.

Tablica 4: Podaci o broju volontera, sati volontiranja i organizatora volontiranja

	2012 .	2013 .	2014.	2015.
Ukupni broj volontera	19 422	29 235	45 955	52 208
Ukupni broj sati volontiranja	1 222 583	1 652 965	2 597 121	2 943 902
Ukupni broj organizatora volontiranja	446	671	1032	1367

Izvor : Ministarstvo socijalne politike i mladih; Godišnje Izvješće o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja za 2014. Godinu

7.5 Načelo zabrane iskorištavanja volontera

Članak 11. (NN 22/13)

- (1) Zabranjeno je volontiranje kojim se u cijelosti zamjenjuje rad koji obavljaju radnici zaposleni u skladu sa Zakonom o radu kao i volontiranje koje zamjenjuje poslove koje obavljaju izvršitelji poslova na temelju ugovora o djelu.
- (2) Nije dopušteno volontiranje u trajanju duljem od 40 sati tjedno u razdoblju duljem od tri mjeseca bez prekida od najmanje tri mjeseca.
- (3) Zabranjeno je volontere iskorištavati i zloupotrebjavati u svrhu stjecanja ili povećanja profita.

Odgoj za volontiranje

Članak 13. (NN 22/13)

- (1) Maloljetna osoba mlađa od 15 godina života može biti uključena u obavljanje odgojno obrazovnih volonterskih aktivnosti kao aktivnosti usmjerenih zajedničkom dobru i odgoju za volontiranje, i to samo u svrhu odgoja i obrazovanja na način koji pridonosi njezinu razvoju i socijalizaciji, uz uvjet da je organizator volontiranja odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga prav na osoba koja organizira volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe uz suglasnost nadležnih tijela državne uprave, odgojno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne skrbi.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka organizator volontiranja obvezno pribavlja pisanu suglasnost zakonskog zastupnika ili zastupnice maloljetne volonterke ili volontera.
- (3) Osobi iz stavka 1. ovoga članka nije dopušteno obavljati volonterske aktivnosti ili usluge u razdoblju između 23 sata i 6 sati.
- (4) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može prestati obavljati volonterske aktivnosti u bilo kojem trenutku bez suglasnosti ali uz znanje zakonske zastupnice ili zastupnika.

8. ZAKLJUČAK

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih odnosno pravnih osoba koje se radi zaštite svojih probitaka ili zauzimanja za opće interese, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja određuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja. Udrugu mogu osnivati najmanje tri osnivača, i to poslovno sposobne fizičke i pravne osobe, kako domaće tako i strane. Osnivači mogu biti samo fizičke osobe, samo pravne osobe ili fizičke i pravne osobe zajedno. Osnivanje i djelovanje udruga u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o udrugama (Narodne novine 88/2001/), isti Zakon izmijenjen je u listopadu 2014 (NN 74/2014). Žele li imati pravnu osobnost, udruge se upisuju u Registar udruga Republike Hrvatske koji vode uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba kojima se, ovisno o sjedištu udruge, podnosi zahtjev za upis u Registar.

Udruge kao najbrojnije organizacije civilnog društva imaju višestruku ulogu u svakom društvu. One ravnopravno sudjeluju u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva, one su korektiv vlasti te veza između građana i javnog sektora. Udruge je potrebno financirati iz javnih izvora iz razloga što iste pružaju usluge koje država ili lokalna zajednica nisu razvijale i to najčešće uz manje troškove, jednaku kvalitetu, uključivanje volontera i/ili zapošljavanje stručnjaka te doprinos razvoju društvenog kapitala.

Udruge su nezaobilazni partneri EU u provedbi razvojnih projekata diljem svijeta, aktivnim sudjelovanjem u procesima odlučivanja na razini EU daju doprinos oblikovanju europskih javnih politika kroz suradnju s europskim institucijama.

U Republici Hrvatskoj stvoren je normativni okvir koji udrugama kao važnom dijelu zainteresirane javnosti omogućuje aktivno sudjelovanje u svim oblicima savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata. Pravni okvir djelovanja udruga određen je zakonima i pravilnicima.

Od primjene novog normativnog okvira za djelovanje udruga očekuje se koordinirano, stručno i odgovorno djelovanje svih tijela nadležnih za primjenu Zakona (Ministarstva uprave, ureda državne uprave u županijama, Ministarstva financija i Porezne uprave, Ureda za udruge, resornih središnjih tijela državne uprave u čijoj su nadležnosti ciljevi i djelatnosti udruga, kao i pravosudnih tijela), djelotvornije financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj te veća odgovornost udruga za zakonito, demokratsko i transparentno funkcioniranje i konkretni rezultati u autonomnom djelovanju udruga kao najvažnijih i najbrojnijih sastavnica civilnog društva u Republici Hrvatskoj.

Tijela udruge definirana su i određena Zakonom o udrugama (NN 74/14) člankom 16.

Udruga mora imati skupštinu i najmanje jednu fizičku osobu ovlaštenu za zastupanje udruge, iako ih može imati i više. Osim skupštine, statutom udruge se mogu (ali i ne moraju) utvrditi i druga tijela udruge. Skupštinu udruge čine svi članovi udruge ili njihovi predstavnici izabrani na način propisan statutom udruge. Novi Zakon detaljnije i preciznije utvrđuje sastav i nadležnost skupštine udruge. To se posebno odnosi na mogućnost uvođenja „predstavničkog sustava“ odnosno mogućnost da članovi udruge izaberu svoje predstavnike koji će činiti skupštinu. Skupština bira i razrješava osobu ovlaštenu za zastupanje.

Unutarnji nadzor uređuje se člankom 42. Zakona o udrugama. Članovi udruge sami nadziru rad udruge. Ako član udruge smatra da je udruga povrijedila statut ili drugi opći akt udruge, ovlašten je na to upozoriti statutom određeno tijelo udruge odnosno skupštinu, ako statutom nije određeno nadležno tijelo, te zahtijevati da se nepravilnosti otklone. Pravni ustroj udruge-dobrovoljnog vatrogasnog društva Lovreć prikazan je kroz rad.

Volonterstvo (volonterizam, volontiranje) neprofitna je i neplaćena aktivnost kojom pojedinci i pojedinke, samostalno ili u okviru neke grupe ili organizacije, doprinose dobrobiti svoje zajednice ili cijelog društva. Osnovni zakon koji regulira volontiranje u Republici Hrvatskoj je Zakon o volonterstvu. Na snagu je stupio u lipnju 2007. godine i predstavlja prvi normativni akt koji volonterstvu u Hrvatskoj prilazi na cjelovit i obuhvatan način. Volontiranje se prepoznaje i promiče kao aktivnost ili usluga od interesa za Republiku Hrvatsku koja dovodi do poboljšanja kvalitete života, izgradnje socijalnog kapitala, osobnog razvoja, do aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva.

LITERATURA:

1. Dika M., Ljubišić S., Medvedović D., Šprajc I., Komentari zakona o udrugama s obrascima, Zagreb, 2007.
2. Konačni prijedlog zakona o udrugama, ministarstvo uprave RH
3. Zakon o udrugama (NN 74/14)
4. Zakon o vatrogastvu (NN 106/99, 117/01, 36/02, 96/03, 139/04, 174/04, 38/09, 80/10)
5. Zakon o volonterstvu (NN 58/07, 22/13)
6. Zakona o zaštiti od požara («Narodne novine», br. 92/10)
7. [Zakon o volonterstvu NN 58/07](#)